

t.a.v. de Leden van de Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Betreft: brief ouderorganisaties Notaoverleg Onderwijs & Corona VIII d.d. 25 januari 2021

Geachte Leden van de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Aanstaande maandag spreekt u over verschillende onderwijsthema's in het Notaoverleg Onderwijs & Corona. De coronacrisis en de schoolsluiting zorgen voor grote problemen voor gezinnen. De verschillende ouderorganisaties ontvangen veel signalen van ouders over uiteenlopende zaken. In deze brief delen we graag onze zorgen en doen we suggesties voor te stellen vragen aan het kabinet.

De vijf belangrijkste punten in deze brief zijn:

- De noodopvang moet worden uitgebreid zodat ouders die niet thuis kunnen werken hun kind naar de opvang kunnen brengen.
- Alle scholen in het so en vso moeten open voor hun leerlingen.
- Om de druk op ouders door de langdurige schoolsluiting te verlichten moet er zo snel mogelijk een 'coronaverlof' komen.
- De eindtoets in groep 8 moet dit jaar doorgang vinden.
- Het kabinet moet in samenspraak met leraren, leerlingen en ouders gaan werken aan een langetermijnplan voor het onderwijs.

Noodopvang

Ouders met een cruciaal beroep moeten hun kind naar de noodopvang kunnen brengen, maar er zijn veel berichten over scholen die de noodopvang niet aankunnen. Ouders in cruciale beroepen kunnen soms niet aan het werk omdat er geen plek is bij de noodopvang. We hebben er begrip voor dat scholen deze extra taak niet altijd kunnen opnemen, maar deze kinderen moeten wel opgevangen worden. Zet dus de buitenschoolse opvang en andere organisaties die nu minder werk hebben in voor de noodopvang en maak hiervoor budgetten vrij. Ouders in cruciale beroepen moeten aan het werk kunnen. Daarnaast krijgen wij signalen dat kinderen in de noodopvang soms geen mogelijkheid geboden wordt het afstandsonderwijs te volgen.

- *Kan de minister duidelijk maken waar ouders terecht kunnen als hun kinderen geweigerd worden op de noodopvang?*
- *Kan de minister de mogelijkheden van de kinderopvang, bso en andere organisaties voor de noodopvang snel onderzoeken en geld vrijmaken voor extra handen om dit te regelen?*

Dan is er nog een grote groep ouders waarvan het beroep niet als cruciaal is aangemerkt, maar die niet thuis kan werken. Bijvoorbeeld een gezin waar vader werkt in een fabriek voor zonnepanelen en moeder bij een koffiezaak voor afhalen. De kinderen van deze ouders kunnen nu niet terecht bij de noodopvang.

- *Wat adviseert het kabinet deze ouders te doen?*

Ouders hebben ook vragen over het aanmerken van leerlingen in kwetsbare posities. Het servicedocument funderend onderwijs geeft wel een overzicht van punten waarop een leerling aangemerkt kan worden als kwetsbaar, maar het is aan de school, in overleg met de gemeente, om

hierover te beslissen. Er bereiken ons signalen dat er grote verschillen bestaan in hoe scholen hieraan invulling geven. Ouders weten niet waar ze aan toe zijn en ook niet waar ze terecht kunnen als ze er met de school van hun kind niet uitkomen.

- *Kan de minister hierover helderheid bieden en in het servicedocument een route hiervoor laten beschrijven?*

Openen so en vso

Leerlingen in het so en vso zijn extra kwetsbaar als het gaat om sociaal-emotionele schade en achterstanden. Ook is het voor hen vaak niet mogelijk om afstandsonderwijs te volgen. Recentelijk adviseerde het OMT om het speciaal onderwijs volledig te openen. Toch zijn er veel (v)so-scholen die dicht blijven. Als gevolg daarvan zitten veel kwetsbare kinderen thuis. We vinden het belangrijk dat alle kinderen in deze groep naar school kunnen. Het so en vso moet dus open, tenzij er duidelijke redenen zijn om dicht te gaan, zoals een uitbraak van corona op de school.

- *Kan de minister zorgen dat alle (v)so-scholen op korte termijn weer opengaan?*

De combinatie thuiswerken en thuisonderwijs is onhoudbaar

De meeste ouders moeten op dit moment werken en gelijktijdig hun kinderen helpen met thuisonderwijs. Voor veel ouders die thuiswerken is het erg zwaar om de kinderen te begeleiden en ook nog hun eigen werk te doen. Voor andere ouders geldt dat ze helemaal niet thuis kunnen werken of dat hun werkgever eist dat zij buitenshuis werken. Het is van belang dat het kabinet zo snel mogelijk met een coronaverlof komt, want deze problemen spelen nú.

- *Wanneer kan het kabinet met een dergelijk 'coronaverlof' komen?*
- *Hoe zorgt het kabinet ervoor dat de regeling op tijd beschikbaar komt?*

Eindtoets en schoolkeuze

De beslissing van het kabinet om ook de basisscholen te sluiten roept vragen op over groep 8 en het schooladvies. De minister heeft al eerder opgeroepen om kansrijke adviezen te geven en brede brugklassen te organiseren voor de nieuwe leerlingen in het voortgezet onderwijs. Voor veel kinderen is de eindtoets belangrijk om het juiste niveau vast te stellen, daarom moet de eindtoets dit jaar doorgaan. Daarnaast ontstaat een probleem bij de schoolkeuze. Een goede schoolkeuze maken is erg moeilijk, terwijl de keuze voor een middelbare school voor minimaal vier jaar het schoolleven bepaalt. Kinderen en hun ouders kunnen geen scholen bezoeken. In enkele gemeenten is daarom al besloten de aanmelddatum uit te stellen.

- *Wat kan de minister doen om ervoor te zorgen dat kinderen in groep 8 een passend schooladvies krijgen, ook als ze door de schoolsluiting achterstanden hebben opgelopen?*
- *Uit onderzoek blijkt dat vorig schooljaar lagere adviezen zijn gegeven als gevolg van de schoolsluiting. Kan de minister in kaart brengen of dit leidt tot vaker opstromen in het VO en zo nee, hiertoe maatregelen nemen?*
- *Wat gaat de minister doen om ervoor te zorgen dat de eindtoets gewoon kan worden afgenomen?*
- *Kan de minister samen met schoolbesturen het aanmeldmoment uitstellen?*

Langetermijnplan

Op lange termijn is de onderwijsachterstand door de langdurige schoolsluiting zorgelijk. Er moet nu gewerkt worden aan een onderwijsplan voor de lange termijn, waarbij taboes niet geschuwd worden. Schuiven met de vakanties, de jaarplanning en andere plannen om de achterstanden te verminderen moeten hierbij worden overwogen. Betrek hierbij ouders, leraren en leerlingen.

- *Kan de minister zo snel mogelijk een langetermijnplan maken in samenspraak met het onderwijsveld?*

Gedeeltelijke heropening

Zolang een volledige heropening van het onderwijs volgens het OMT en het kabinet nog niet mogelijk is, moeten we ook naar andere tussenoverties kijken.

- *Kan het kabinet bijvoorbeeld halve klassen of het openen voor groep 8 overwegen?*
- *Kan het kabinet scenario's uitwerken voor het (gedeeltelijk) heropenen van de scholen?*

Leerplicht & afstandsonderwijs

Ouders en kinderen moeten de mogelijkheid houden om vanwege de gezondheidsrisico's te kiezen voor afstandsonderwijs. Er bereiken ons nog steeds signalen dat er wordt bedreigd met leerplicht en/of een melding bij Veilig Thuis als kinderen thuisblijven. Bijvoorbeeld als ze in de examenklas zitten of als de kinderen door school zijn aangemerkt als 'kwetsbaar'. Ook weigeren scholen soms afstandsonderwijs te geven. Met respect voor de druk op scholen, deze kinderen hebben ook recht op onderwijs.

- *Hoe kan de minister zorgen dat leerlingen die vanwege gezondheidsrisico's thuisblijven afstandsonderwijs krijgen?*

De scholen zijn voor een lange periode dicht, daarom moeten we ook nu oog houden voor de onderwijskwaliteit. De kwaliteit van het afstandsonderwijs verschilt per school en zelfs binnen school: van huiswerkpakket tot volledige schooldagen. Het is voor ouders ook onduidelijk wat ze mogen verwachten van het afstandsonderwijs.

- *Wat kan de minister doen om scholen te stimuleren het afstandsonderwijs van goede kwaliteit te laten zijn. Kan de minister bijvoorbeeld richtlijnen opstellen? En wordt er tussen scholen voldoende van elkaar geleerd?*
- *Volgt de Inspectie van het Onderwijs de kwaliteit van het afstandsonderwijs (en onderwijs op de noodopvang)?*

Examens

Ouders maken zich zorgen over leerachterstanden en de gevolgen voor de eindexamens. We krijgen veel signalen dat scholen om organisatorische redenen de deuren sluiten voor examenkandidaten. Bovendien is er een hoog verzuim onder leerkrachten en leerlingen, bijvoorbeeld door ziekte of quarantaine. Dit zorgt voor een mogelijk grotere achterstanden.

- *Heeft de minister zicht op de omvang van deze uitval en gesloten scholen voor examenleerlingen?*
- *Wat kan de minister doen om ervoor te zorgen dat leerlingen optimaal worden voorbereid op hun eindexamen?*

Ook de leerlingen die opgaan voor deelcertificaten lopen tegen problemen aan. Daarom willen we nogmaals pleiten voor een herkansingsmogelijkheid voor certificaatkandidaten van staatsexamens die dit jaar niet opgaan voor een diploma, zo veel mogelijk in lijn met de herkansingsmogelijkheden in het regulier onderwijs. In 2020 was daar volgens de minister geen capaciteit voor, ook al gaat het om een beperkt aantal leerlingen.

- *Heeft de minister sinds vorig jaar de capaciteit kunnen verhogen zodat ook deze leerlingen nu een herkansing kunnen krijgen?*

Passend onderwijs

De ondersteuning voor leerlingen die extra begeleiding nodig hebben komt door corona in de knel. De focus van scholen ligt nu op het organiseren van online afstandsonderwijs en noodopvang op scholen. Andere vormen van maatwerk die nodig zijn worden organisatorisch bemoeilijkt. We krijgen ook signalen dat sommige samenwerkingsverbanden de begeleiding van leerlingen volledig schrappen, terwijl er ook op afstand veel mogelijk moet zijn.

Ook is er aandacht nodig voor kinderen met leesproblemen. Volgens het protocol leesproblemen en

dyslexie moeten kinderen met leesproblemen allereerst extra ondersteuning krijgen op niveau 2 en 3. Dit is nodig om de eventuele hardnekkigheid van het leesprobleem vast te stellen wat nodig is voor doorverwijzing naar de dyslexiezorg. Doordat deze ondersteuning nu niet of deels geboden wordt is het lastig om nu de hardnekkigheid vast te stellen. Hierdoor ontstaat er voor deze kinderen vertraging in de leesontwikkeling en toegang tot specialistische zorg.

- *Kan de minister afspraken maken met samenwerkingsverbanden en schoolbesturen over het blijven leveren van extra ondersteuning aan kinderen die dat nodig hebben?*

Er zijn problemen rond toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) die moeten worden verlengd. Zowel ouders als scholen zijn hier veel tijd aan kwijt. Doordat kinderen weinig op school zijn geweest zijn er achterstanden. Het is nu lastig om doelen te behalen of te bepalen of doelen zijn behaald. Evenals het nu lastig is om als dit nodig is een eventuele nieuwe school uit te kiezen/bezoeken.

- *Kan er ruimhartiger met de (verlenging van) TLV's om worden gegaan?*

Wij hopen dat u onze aandachtspunten meeneemt in het debat. Voor meer informatie of met vragen kunt u altijd contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Lobke Vlaming
Directeur Ouders & Onderwijs

Mede namens:

